

i samme Forhold Varerne i Pris. Da vi ubestrideligt ere Forbrugere alle sammen, vinde vi 20 pCt. paa, hvad det, vi skulle købe, bliver billigere." Sa, se vi et Djeblif bort fra, som Haven sagde, da de trak Huden af ham, at det er en ubehagelig Overgang. — det vil jo altid blive en ubehagelig Overgang for dem, der selv ere Producenter, men det kan jo hænde, det vilde jævne sig, det er jo vanskeligt, at se igennem i saadanne praktiske Forhold, og det er jo smukt at se rent abstrakt paa Tingen, og jeg stiller det nu et Djeblif op saadan —, maa jeg spørge: „Er Regnestykket saa gunstigt?" Nej, thi for det første er der ingen Ting bundet, for hvis alt blev 20 pCt. billigere, blev vore Indtægter ogsaa 20 pCt. lavere, og saa stode vi paa samme Standpunkt som før, og vi vare ikke komne videre. Men jeg kan nemt vise Dem, at det ikke er saa gunstigt, men at Status tværtimod blev en hel Del værre. Hvori ligger det? Jo, det ligger i, at medens vi producere vore egne Produkter, bruge vi ikke alene vore egne, men ogsaa andre Folks, og disse andre Folks Produkter kommer denne Prisnedgang ikke til at influere paa. Hvor meget bruge vi af fremmede Produkter her i Landet? Ja, jeg har et Sted behandlet dette Spørgsmaal, men jeg tør ikke her indlade mig paa disse Betragtninger. Jeg skulde imidlertid ønske, at ærede Medlemmer, som maatte finde, at et eller andet i mine Bemærkninger ikke var aldeles hen i Bejret, vilde gøre sig bekendt dermed, saa meget mere som de selv have Afhandlingen i deres Vestidelse, nemlig i 5te Aargangs 2det Hæfte af Tidsskrift for Industri og Haandværk. Jeg har der i en Artikel om Konsumenter og Producenter udviklet, hvad jeg her kun ganske fligtigt vil antyde, og hvortil jeg altsaa skal tillade mig at henvise. Jeg vil bede Dem lægge nøje Mærke til, at de Ting, vi bruge, ikke ere vore egne Produkter alene. Jeg har efter et Skøn, som jeg mener i det store og hele rammer nogenlunde rigtigt — men i øvrigt er det ligegyldigt, om det rammer rigtigt eller ej — udtalt, at vi gennemgaende her i Landet give $\frac{3}{5}$ ud til danske Produkter og $\frac{2}{5}$ til udenlandske Produkter, ikke alene til Kolonialvarer, men ogsaa til Raastoffer, der sidde i Møbler, Redstaber og den Slags Ting. Det er ligegyldigt, om der maasse er en Fejl, og om maasse Forholdet er Halvdel mod Halvdelen eller et andet. Men lad os sætte, at jeg har Ret, og lad os saa anstille den samme Betragtning som før: Alle vore Produkter falde 20 pCt. i Pris, og saa raisonnere vi saaledes, at saa falde vore Udgifter ogsaa 20 pCt. Men der er en Fejl der, thi det er kun 20 pCt. paa

de $\frac{3}{5}$, vi bruge til de danske Varer, men det gælder ikke de $\frac{2}{5}$, vi bruge til de fremmede Varer — de staa nemlig i samme Højde — og altsaa bliver der et Tab af $\frac{2}{5}$ af de 20 pCt. Der er altsaa en Fejl i hele Regnestykket, vi saa et Minus ud af det. Vi vandt kun under den Forudsætning paa den danske Produktion men vi tabte paa den Brøddel, der gaar til fremmede Varer. Det samlede Facit, vi ville saa ud, vilde være et Tab af $\frac{2}{5}$ af de 20 pCt. eller 8 pCt. Jeg vil saa nærme mig den samme Tanke fra en lidt anden Side. Sæt, at vi skulle købe for et Beløb Varer, for en Million kunne vi sige; det er Ting, vi skulle bruge, det kan være Klæder eller ligemeget, hvad det nu er, vi kunne ikke gaa nøgne. Vi skulle altsaa købe for en Million. Nu staa vi saaledes, at vi kunne købe for den Million ovre i Sverige og i Danmark, Varerne ere nøjagtig ens, og Prisen er aldeles ens. Saa spørger jeg: Have vi mere Interesse af at købe paa det ene Sted end paa det andet? Er det ligegyldigt, om vi købe de Varer i Udlandet eller i Danmark? Manchesterlæren, som siger, at vi ere Privatmænd alle sammen, som altsaa finder, at Samfundet kommer os ikke ved, siger, at det er ganske ligegyldigt: Køb, hvor du vil, det er lige meget, naar Varerne ere lige gode. Jeg siger, at det er aldeles ikke ligegyldigt, men at det er et i allerhøjeste Grad forfælsligt Udbytte, vi saa, efter som vi købe de Ting i Danmark eller i Udlandet — jeg tænker naturligvis ikke her paa enkelte Køb, men paa en Række Køb, paa fortsat Afsetning. Hvorfor er det da ikke ligegyldigt? Nej, for dersom jeg køber for en Million i Udlandet, er denne Million gaaet ud af min Lomme, og jeg har kun faaet Varerne derfor, men hvor er Millionnen bleven af? Ja, den spadserer om i Udlandet, jeg ser den aldrig mere, jeg har kun faaet Varerne for den. Køber jeg derimod for den Million i vort eget Land, gaar det ikke saaledes, thi den Million, jeg har givet hele det Tal af Arbejdere, som har frembragt Varen, er ikke forsvunden her i Landet, men de give den ud igen. Som jeg før sagde, give de den ikke ud alene til danske Varer, men de give f. Eks. $\frac{2}{5}$ ud her i Landet, og Bengene vende da for en stor Del tilbage til mig, der har købt, for jeg er jo ogsaa Producent, lever af at sælge. Og naar jeg giver den ud, forplanter den sig videre omkring. Denne Million er som Stenen, der kastes i Vandet og der forplanter sine Ringe — den fortætter sin frugtbar-gørende Virkning rundt omkring i vort Land. Og at det er en stor Fordel har jeg ogsaa udviklet samme Sted, som jeg nævnte før,